

Lublin, 30 stycznia 2012 r.

Wchodzimy w to!

Deklaracja wspólnego stanowiska reprezentantów władz samorządowych i mieszkańców Lublina dotyczącego rozpoczęcia prac nad Systemem Informacji Miejskiej sformułowana po spotkaniu społecznej Rady Kultury Przestrzeni 11.01.2012 r. z prezydentem Krzysztofem Żukiem i pracownikami Urzędu Miasta Lublin.

Akcja - geneza

W 2011 roku Paweł Furman, student administracji KUL, zainicjował publiczną dyskusję o potrzebie stworzenia w Lublinie wysokiej jakości Systemu Informacji Miejskiej (SIM) oraz zaproponował własny projekt graficzny jego wyglądu. Niezależnie od tej inicjatywy, wiosną 2011 lubelski dizajner Rober Zając zwrócił się do Rady Kultury Przestrzeni z prośbą o zwrócenie uwagi na przyszłość systemu informacji wizualnej lubelskiego lotniska i zorganizował publiczne spotkanie z projektantką takiego systemu dla lotniska w Katowicach.

W styczniu 2012 roku „Gazeta Wyborcza” wydrukowała list Pawła Furmana zakończony następującym akapitem: „W ciągu kilku lat Lublin może mieć najlepszy system informacji w Polsce, oparty na nowych technologiach, realnych potrzebach mieszkańców, studentów i turystów. Coś, czym będzie można się chwalić, coś co pojawi się w każdej dzielnicy, coś dla każdego. Dlatego zadaję pytanie - wchodzimy w to?”

Reakcja - przyszłość

Jesteśmy reprezentantami władz oraz środowisk społecznych i fachowych związanych z jakością przestrzeni publicznej Lublina. Czujemy się za nią odpowiedzialni, dlatego wzięliśmy do siebie to pytanie oraz debatę wywołaną przez obie inicjatywy i podjęliśmy bezprecedensową inicjatywę stworzenia wspólnego stanowiska w tej sprawie - oczywiście wchodzimy w to!

Jednocześnie chcielibyśmy poinformować opinię publiczną o planowanych działaniach, a także przekazać towarzyszące im uzgodnienia, aby zapewnić naszemu miastu - zgodnie z hasłami „Miasto inspiracji” i „Lublin w dialogu” - inspiracje i dialog na najwyższym poziomie.

Nasze cele

- zainicjować w Lublinie proces tworzenia i rozwijania systemu informacji miejskiej o wysokiej jakości
- uwzględnić w tym procesie potrzebę edukacji dla wszystkich partnerów nt. najlepszych praktyk (projekty, procedury, zarządzanie itd.)
- zaplanować etapowanie działań.

Inne uzgodnienia

- wyznaczoną przez prezydenta osobą odpowiedzialną za start procesu jest szef marketingu miasta Michał Furmanek;
- opiekunem procesu w imieniu Rady Kultury Przestrzeni jest lubelski dizajner Robert Zajac;
- w przyszłości powstanie osobny zespół ds. SIM-u;
- w tym celu będzie konieczne m.in. zidentyfikowanie i włączenie do współpracy wszystkich urzędowych i pozaurzędowych interesariuszy i partnerów, którzy mogą pomóc na różnych etapach realizacji zadania (tzw. lokalna grupa wsparcia) ze szczególnym uwzględnieniem fachowców, którzy SIM-y tworzą;
- rozpoczęliśmy organizację cyklu konsultacji ze specjalistami (z udziałem UM) w celu zidentyfikowania dobrych praktyk możliwych do wykorzystania w Lublinie (początek: doświadczenia Bielska-Białej);
- podejmiemy działania w celu popularyzacji idei wysokiej jakości systemów informacji wizualnej w należących do miasta publicznych przestrzeniach zamkniętych lub wydzielonych takich jak: port lotniczy, komunikacja miejska, dworzec kolejowy i autobusowy;
- będziemy podtrzymywać publiczną dyskusję na temat jakości infosfery Lublina, ze szczególnym uwzględnieniem problemu komunikatów reklamowych.

Zależy nam, aby docelowo powstał w Lublinie najlepszy, wzorcowy system informacji w Polsce, oparty na nowych technologiach, realnych potrzebach mieszkańców (w tym studentów) i gości, uwzględniający specyfikę różnych obszarów miasta (np. historycznego Śródmieścia). Wierzymy, że System Informacji Miejskiej może pomóc Lublinowi osiągnąć miano otwartego i przyjaznego miasta.

Traktujemy System Informacji Miejskiej nie jako „gotowy produkt”, ale jako długoterminowy program, wdrażany stopniowo i modyfikowany w zależności od specyfiki przestrzeni różnych części miasta, w którym ważny jest nie tylko wygląd elementów informujących, ale także ich kontekst i rozmieszczenie. Jest to program, który w miarę realizacji będzie sprzyjał także porządkowaniu informacyjnemu i estetycznemu przestrzeni publicznych. Wymaga on nie tylko współpracy kilku wydziałów Urzędu Miasta, ale i udziału „zewnętrznych” instytucji, właścicieli nieruchomości oraz mediów – przez objaśnianie i promowanie wspólnie ustalonych celów i zasad SIM. Walorem tak zdefiniowanego programu jest możliwość rozłożenia jego kosztów w czasie, stosownie do możliwości jego finansowania.

Proponowane ustalenia dotyczące terminologii, merytoryki i metodologii

Proponujemy używanie nazwy „**System Informacji Miejskiej**” zamiast „Miejskiego Systemu Informacji” ze względu na możliwość wygodnego jednosylabowego skrótu: **SIM**.

SIM jest jednym z obszarów tzw. **projektowania informacji**. Celem każdego SIM-u jest ułatwienie komunikacji oraz podniesienie bezpieczeństwa i komfortu życia.

SIM jest interfejsem miasta umieszczonym w przestrzeni publicznej. Jego działanie można porównać w mikroskali do nawigacji po książce (dokumencie, gazecie, witrynie internetowej) z tą różnicą, że zamiast książki mamy do czynienia z całym miastem. W wielu przypadkach jakość SIM-u będzie zależała również od czytelności rozwiązań wizualnych w małej skali (np. mapy, rozkłady jazdy).

W każdym SIM-ie możemy wyróżnić dwa podstawowe elementy: projekty graficzne wraz z nośnikami oraz sposób ich rozmieszczenia. Są one współzależne i wymagają nie tylko fachowej i praktycznej wiedzy z dziedziny dizajnu ale także m.in. z urbanistyki, psychologii, socjologii. Stworzenie SIM-u wymaga dodatkowo studiów widokowych i projektów pilotażowych (case studies). Wprowadzenia SIM-u w przestrzeń miejską nie można więc **sprowadzać do zakupu gotowego projektu** i zlecenia jego wykonania oraz instalacji. Jest to proces ze swojej natury wieloletni.

SIM obejmuje wiele form i kontekstów przekazywania informacji (np. poprzez nowe technologie). Jednak główną częścią SIM-u, na którą skupimy się w pierwszej kolejności, jest **System Informacji Wizualnej** (SInW) czyli tabliczki z nazwami ulic, dzielnic, drogowskazy, informacje dotyczące zabytków, szlaków, mapy itd.

Oddzielnym zagadnieniem jest **System Identyfikacji Wizualnej** miasta (SIdW), czyli w przypadku Lublina wszystkie elementy wizualne powstałe wokół hasła „Miasto inspiracji” takie jak: logo, liternictwo, elementy graficzne („narożniki”), wizerunki fotograficzne itd. Ich główną funkcją jest budowanie wizerunku Lublina, a nie nawigacja w przestrzeni miasta, więc zastosowane w nich zabiegi graficzne mogą ale nie muszą sprawdzać się w SInW-ie. Poza tym, SIdW może się okresowo zmieniać, a SInW powinien z założenia służyć przez pokolenia.

Zarówno System Informacji jak i Systemem Identyfikacji Wizualnej mają ten sam najprostszy skrót (SIW), więc aby ich nie mylić, proponujemy skrót SIW zarezerwować dla Systemu Identyfikacji, zaś w odniesieniu do Systemu Informacji Wizualnej używać również skrótu SIM (kontekst wypowiedzi dookreśli, czy mowa o informacji wizualnej czy o informacji miejskiej w szerszym zakresie). Ostatecznie więc punkty 4, 5, 6 możemy podsumować następująco:

System Informacji Miejskiej = SIM

System Informacji Wizualnej = SInW ≤ SIM

System Identyfikacji Wizualnej = SIdW = SIW

Przykładowe elementy SIM-u, które wykraczają poza klasycznie pojmowany SInW:

- wyróżnienie osobnym oznakowaniem na mapach miasta (w przestrzeni fizycznej lub cyfrowej) celów dla różnych rodzajów odbiorców: zabytki dla zwiedzających, restauracje dla głodnych (z zaznaczeniem rodzajów kuchni), firmy dla biznesmenów, punktów przyjaznych dzieciom lub niepełnosprawnym itd.
- rozmieszczenie w przestrzeni miasta drogowskazów i innych elementów informacji wizualnej w sposób dostosowany do potrzeb osób nie znających miasta / dzielnicy (czytelność, widoczność, gęstość informacji „prowadzącej” do celu);
- redukcja oznakowania informacyjnego do skali niezbędnego minimum (m.in. porządkowanie, uspoźnianie oznakowania drogowego, usuwanie starszych oznakowań o treści identycznej z nowymi), co zwiększa czytelność przekazu informacyjnego i ogranicza chaos przestrzeni wizualnej;
- przegląd i dostosowanie szyldów do wymogów estetyki miasta (szczególnie w dzielnicach reprezentacyjnych) – likwidacja zwielokrotnionych szyldów, dostosowanie ich skali do architektury obiektów (w porozumieniu z właścicielami posesji i z firmami – właścicielami szyldów);
- oznaczenie na mapach wejść do budynków (gdy są rozległe);
- oznaczenie na drogowskazach czasu dotarcia do celu piechotą (np. do 5–10 min.), aby zachęcić do rezygnacji z poruszania się samochodem lub pomóc turystom w zaplanowaniu trasy zwiedzania;

- informacje na budynkach o imiennikach ulic lub historii miejsc (w tym tablice z fotokodami pomagającymi automatycznie ściągać z sieci na telefony lub tablety informacje o zabytkach);
- oznaczenia na chodniku miejsc dogodnych do zrobienia ciekawego zdjęcia;
- zdjęcia (np. na ceramice) z widokami danych miejsc z przeszłości;
- atrakcje i udogodnienia dla niewidomych jak np. „dotykowe” makiety zabytków czy etapów rozwoju miasta a także ścieżki (wyróżnione specjalnymi „guzami” w chodniku) lub instalacje dźwiękowe np. szumiące fontanny;
- system nawigacji w komunikacji miejskiej przemyślany osobno według potrzeb pasażerów;
- aplikacje umieszczone na witrynie Lublina pomagające znaleźć interesującą ofertę i sposoby dotarcia do wybranych celów;
- aplikacje dla cyfrowych urządzeń mobilnych podające różnorodne informacje *in situ*, w tym też nakładające je na obraz miasta przekazywany przez wbudowane kamery (rozszerzona rzeczywistość);

Jak widać, pomysłów jest bardzo dużo, co wymaga ich selekcji i priorytetyzacji, a także rozwiązania kwestii istniejącego w mieście „hałasu” optycznego, by SIM pomagał w nawigacji, a nie przyprawiał o dodatkowy zawrót głowy.

Dobre praktyki SIW-ów dla publicznych przestrzeni otwartych:

1. „Legible London” („Czytelny Londyn”) – wzorcowy system londyński, szczegółowe opracowania i raporty: <http://www.tfl.gov.uk/microsites/legible-london/>
2. Pożyteczna lektura: Justyna Kucharczyk, Jaskółka zmian. Rozmowa o Systemie Informacji Miejskiej Bielska-Białej, „2+3D”, nr 39/2011.
3. Pożyteczna lektura: Per Mollerup, *Wayshowing: A Guide to Environmental Signage Principles and Practices*.

Opracowanie stanowiska:

Marcin Skrzypek, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”

Robert Zajac, www.kilku.com

Ewa Kipta, Specjalista ds. kultury przestrzeni, Wydział Kultury UM Lublin

Michał Furmanek

Koordynator Marketingu Miasta
w Urzędzie Miasta Lublin

Jan Kamiński

Przewodniczący RKP

Kontakt do osób odpowiedzialnych:

Michał Furmanek, mfurmanek@lublin.eu, +48 503 792 876

Jan Kamiński, jan.t.kaminski@gmail.com, +48 698 869 440

Do wiadomości:

- Prezydent Miasta Lublin
- Radni Rady Miasta Lublin
- Rada Rozwoju Lublina
- Media lokalne
- ogólnopolskie media branżowe (m.in. „Brief”, „Media i Marketing Polska”, „Marketing Miejsca”)
- organizacje branżowe związane z tematem (Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej, Stowarzyszenie Projektantów Form Przemysłowych, SARP, TUP).